

Du läser väl SPT:s hemsida
www.pastoraltidskrift.nu

Här finner man de senaste
tio ledarna i fulltext, en kort
beskrivning av det senaste årets
artiklar och deras innehåll,
nummer för nummer, och
kompleta innehållsregister för de
senaste årens utgivning.

och stat/samhälle formulerats i termer av
två samverkande storheter, det andliga och
det världsliga regementet. De båda regemen-
terna har olika uppgifter, men båda står under
Guds styrelse. Men, har många frågat sig, gäl-
ler detta oavsett om staten/samhället erkän-
nar Guds överhöghet eller inte?

En kristologiskt förankrad kyrkosyn

Det är i denna fråga Patrik Hagman tar sin
utgångspunkt. För Hagman har tanken på
de båda regementena spelat ut sin roll, och
han söker nya modeller för att beskriva för-
hållandet mellan kyrkan och det omgivande
samhället. Hos den tyske lutheranen Dietrich
Bonhoeffer (1906–45) finner han ett alterna-
tivt sätt att beskriva förhållandet. Mycket av
Bonhoeffers tänkande kretsar just kring hur
man ska förstå kyrkans plats och roll i ett
samhälle som är fiendtligt sinnat mot kristen
tro och kristen praktik (han levde och dog i
opposition till nazismen i sin kyrka och sitt
samhälle).

Bonhoeffer argumenterar för en kristo-
logiskt förankrad kyrkosyn »där förhållan-
det mellan kyrkan och världen motsvarar
förhållandet mellan Gud och skapelsen så
som den uttrycks i Jesu liv, död och upp-

ståndelse» (Hagman, s. 103). Med en sådan
kyrkosyn lyfts uppmaningen till omvändelse
och bättring fram, inte enbart i förhållande
till den enskilde, utan även i förhållande till
statsmakterna och grupper i samhället. Till
kyrkans politiska ansvar hör att kalla till om-
vändelse och tro och, med Bonhoeffers egna
ord, att »göra överheten uppmärksam på dess
tillkortakommanden och fel. Om överheten
inte lyssnar återstår för kyrkan att försöka
upprätthålla den ordning som då saknas i
samhället bland hennes egna medlemmar»
(Hagman, s. 114). För Bonhoeffer har kyrkan
ett ansvar även i »världsliga» frågor. Till hen-
nes uppgifter hör det profetiska tilltalet.

När man läser två böcker parallellt – som
Eckerdals och Hagmans undersökningar – är
det ofrånkomligt att de båda textmassorna
belyser varandra. Billings storslagna vision av
en folkkyrka som omsluter allt och alla ger
intryck av en idyll, det svenska Sörgården,
medan Bonhoeffers modell har något mer
realistiskt men också ofullgånget över sig.
Bonhoeffer fick heller aldrig tillfälle att låta
sitt tänkande mogna.

Och framtiden?

Ingen av författarna Eckerdal och Hagman
nöjer sig med att enbart undersöka Billing och
Bonhoeffer. De för in tankesystem från ang-
losaxiskt håll: den engelske teologen Graham
Ward, de amerikanska teologerna William T.
Cavanaugh, Stanley Hauerwas och John H.
Yoder. Särskilt på amerikansk botten finns en
tradition av kyrklig självständighet gentemot
statsmakten som kan hjälpa oss inse att vår
nya situation också rymmer möjligheter.

Utblickarna mot andra traditioner och situ-
ationer gör att Eckerdals och Hagmans fram-
ställningar är rika på synpunkter och idéer.
Och nya idéer behövs för att belysa frågan
om hur kyrkan ska förhålla sig i den helt nya

kontext, som dagens postmoderna och efter-
kristna samhällen utgör.

Men något riktigt flyt får inte deras fram-
ställningar vid försöken att skissa hur fram-
tidens kyrka ska leva och agera. Eckerdals
styrka är analysen av hur det ser ut idag, och
då särskilt hans konstaterande att svagheten i
Billings kyrkotänkande är bristen på konkre-
tion i fråga om församlingen. Denna brist är
i sin tur grogrund för synen att de anställda
egentligen är den »riktiga» kyrkan. Den orga-
nisoriska omstrukturering vi är mitt uppe i
underlättar ett sådant tänkande. De anställda
och deras arbetsgivare blir kyrkans synliga
kropp, en kropp vars uppgift är att producera
kyrkliga tjänster åt den allmänhet som efter-
frågar sådana.

Hagman har mera att säga om framtiden.
Jag tänker då särskilt på kapitlet *Måltiden och
kyrkan*, där han diskuterar olika uppfattning-
ar om kyrkan som Kristi kropp och hur denna
kropp förhåller sig till nattvarens bröd och
vin, Kristi utgivna kropp och utgiven blod.
En av detta kapitelns underrubriker är *Natt-
varden skapar kyrkan*, och här tror jag finns
en viktig utgångspunkt för ett fortsatt sam-
tal. Nattvarden, den liturgiska manifestation-
en av apostels ord om att Jesus, Guds Söns
blod, renar oss från all synd (1 Joh. 1:5) är en
mittpunkt som all reflektion kring kyrkan har
att förhålla sig till. Den förekommande nå-
den, ja, men naturligtvis även den mottagna,
den nåd som ges i och genom välsignat bröd
och vin.

Nu har vare sig Eckerdal eller Hagman
några enkla recept för folkkyrkans framtid.
Deras böcker är tänkeböcker, klart och tyd-
ligt skrivna, där de prövar idéer och tanke-
modeller. Bockernas värde ligger i att de
stimulerar läsaren att själv tänka vidare, och
det är just detta vi behöver idag. Förr i tiden
samlades de som var intresserade av ett ämne

KATOLSKT MAGASIN

Om katolska kyrkans
tro och liv i Sverige
och utomlands

*Nyheter, reportage, porträtt, meditations-
texter, kultur, debatt och mycket mer ...*

Helår (12 nr) endast 340 kr
018-13 61 42 eller www.katolsktmagasin.se

till studiecirklar i ett kontrakt eller i ett an-
nat lämpligt område. Kanske stiftskanslierna
kunde uppmuntra till sådant studiearbete?

Att bygga församling

För min del är jag övertygad om att helt av-
görande för det som ligger framför oss är nå-
got så handgripligt som att bygga församling.
Djärva ansatser, fromma funderingar – allt
sådant kan vara bra och nyttigt, men om det
inte botten i det grundläggande, i dop och
nattvard, bibelläsning och bön, äminnelsen av
Kristi frälsande gärningar och ropet om helig
Ande, då hamnar vi periferin. Framtiden lig-
ger i de församlingar som vågar satsa på det
lokala. Eller för att använda Billings formulering: »att samla smärre kretsar av till ett visst
trosstadium hunna människor» för att genom
dem »sörja för att budskapet om Guds nåd
må nå fram till alla».

Jan Eckerdal: *Folkkyrkans kropp. Einar Bil-
lings ecklesiologi i postsekulär belysning*. Artos
2012. 383 sid.

Patrik Hagman: *Efter folkkyrkan. En teologi
om kyrkan i det efterkristna samhället*. Artos
2013. 267 sid.

SPT Två nummer
i månaden

med kommentarer, artiklar och material
till reflektion och uppbyggelse.

www.pastoraltidskrift.nu